

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
DEPARTAMENT ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

00-930 Warszawa, ul. Wspólna 30,

tel.: (22) 623-18-42, 623-22-77, fax.: (22) 623-20-51, 623-22-78

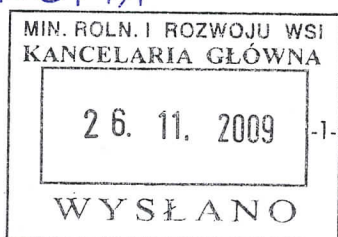

Warszawa, 24 listopada 2009 r.

ROW/ws/mb-213/330/6916/09

Pan Mariusz Bednarz
 Dyrektor Departamentu
 Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
 Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
 Grunwaldzka 15; 35-959 Rzeszów

-KOPIA-

Szanowny Panie Dyrektorze,

W nawiązaniu do pisma z dnia 9 października 2009 r., w sprawie beneficjenta *Rektorat Rzymskokatolicki p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Lublicy* realizującego operację pt.: „Remont placu parkingowego, utwardzenie powierzchni gruntu na działce oraz odwodnienie skarpy przy kościele p.w. Matki Bożej Częstochowskiej w Lublicy” w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013”, przedstawiam następujące informacje.

Zgodnie z § 26 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013* (Dz. U. Nr 38, poz. 220 i Nr 156, poz. 974), w przypadku działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013, ze względu na istotę tego działania, następcy prawnemu beneficjenta nie przyznaje się pomocy.

Wątpliwości postawione we wstępie należy zatem poprzedzić rozważeniem zagadnienia, czy w sytuacji, gdy rektorat (beneficjent pomocy) stanie się parafią, to tak powstałej parafii należy przypisać przymiot następcy prawnego.

Sytuację prawną i majątkową Kościoła określa ustawa z dnia 17 maja 1989 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.). Zgodnie z art. 7 tej ustawy rektorat, jak również parafia posiadają status

osoby prawnej. Z kolei, sukcesja majątku kościelnej osoby prawnej została przewidziana i uregulowana w ramach art. 59 ww. ustawy. Przepis tego artykułu stanowi, że w razie zniesienia kościelnej osoby prawnej, jej majątek przechodzi na nadrzędną kościelną osobę prawną.

Należy zauważyć, że pojęcie zniesienia kościelnej osoby prawnej, czy też w ogóle zniesienia jakiejkolwiek osoby prawnej, nie występuje w prawie cywilnym jako zdarzenie prawne. Pojęciem tym posługuje się jednak prawodawca kościelny w kan. 120 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego, który przewiduje, że osoba prawna wygasa jeśli zostanie zniesiona przez kompetentną władzę. Chodzi tu zatem o takie zdarzenie prawne, które wiąże się z decyzją władzy kościelnej. W art. 59 ww. ustawy, ustawodawca wskazał, że zniesienie osoby prawnej wywołuje skutek co do jej majątku. Pojęcie majątku wyraźnie odróżnia się w doktrynie prawa cywilnego od pojęcia "mienie". Jak stanowi art. 44 k.c., "mieniem jest własność i inne prawa majątkowe". Natomiast pojęcie "majątek" ma i szersze, i węższe znaczenie. Majątek *sensu largo* oznacza "ogół praw i obowiązków majątkowych danego podmiotu. W art. 59 ustawy *o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*, pojęcie "majątek" zostało użyte w szerokim tego słowa znaczeniu. Wynika to, po pierwsze, z wykładni celowościowej i słusznej ochrony praw wierzycieli. Gdyby bowiem przyjąć, że chodzi jedynie o prawa, to poza majątkiem, który przechodzi na podmioty wymienione w art. 59 ww. ustawy, pozostawałyby zobowiązania. Skutkowałoby to niemożnością zaspokojenia swoich roszczeń przez wierzycieli, gdyż nie byłoby z czego tych roszczeń zaspokoić. Po drugie, za trafnością takiego właśnie rozumienia pojęcia „majątek” przemawia treść kan. 123 Kodeksu Prawa Kanonicznego, który stanowi, że: „Po wygaśnięciu publicznej osoby prawnej przeznaczenie jej dóbr i praw dziedzicznych, jak również zobowiązań jest regulowane prawem i statutami. Jeżeli one milczą, przechodzą na osobę prawną bezpośrednio wyższą. W kanonie tym prawodawca kościelny w sposób wyraźny odnosi się także do zobowiązań, co oznacza, że także i zobowiązania przechodzą na osobę wyższą. Wprawdzie ustawodawca polski nie używa pojęcia "wyższa osoba prawna", a jedynie "nadrzędna", ale nie budzi wątpliwości, że chodzi tu o osobę prawną nadrzędną w rozumieniu przepisów prawa kanonicznego. Trzeba zatem ustalić, jaka osoba wobec znoszonej kościelnej osoby prawnej jest tą wyższą osobą prawną. Przyjmuje się, że na przykład w stosunku do parafii będzie to diecezja, a w stosunku do domu zakonnego czy klasztoru może to być prowincja itp. Tym samym, należy przyjąć, że w stosunku do rektoratu, wyższą osobą prawną będzie diecezja.

Reasumując, artykuł 59 ustawy *o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej*, reguluje zagadnienia sukcesji uniwersalnej. Sukcesja

uniwersalna oznacza następstwo prawne co do ogółu praw i obowiązków majątkowych poprzednika prawnego. Zdaniem M. Pyzioł-Szafnickiej "(następstwo pod tytułem ogólnym) to nabycie całego majątku (ogółu praw składających się na majątek) lub części jakiegoś majątku na podstawie jednego zdarzenia prawnego" (M. Pyzioł-Szafnicka, *System prawa prywatnego. Prawo cywilne - część ogólna*, t. I, Warszawa 2007, s. 767). Z kolei w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 stycznia 2004 r. (III CZP 98/03, OSN 2005, nr 2, poz. 27) SN stwierdził: "Niewątpliwie sukcesja uniwersalna polega na tym, że na podstawie jednego zdarzenia ogół praw i obowiązków majątkowych przechodzi z jednej osoby na drugą, i to bez względu na to, czy następca prawny o tym wie. Pochodne nabycie praw majątkowych charakteryzuje się tym, że nabywca wstępuje w ogół praw i obowiązków poprzednika, czyli obciążenie go określonymi obowiązkami majątkowymi z zakresu prawa cywilnego uzależnione jest od stwierdzenia ich istnienia u poprzednika".

Komentowany przepis zakłada zatem następstwo prawne co do całości praw i obowiązków poprzednika prawnego. Zauważyć trzeba, że sukcesja uniwersalna następuje z mocy samego prawa, niezależnie od woli obu podmiotów, ani tym bardziej od woli osób trzecich. Chwilą przejścia praw i obowiązków na następcę prawnego jest prawomocność aktu administracyjnego znoszącego kościelną osobę prawną.

Mając na uwadze powyższe, należy zauważyć, że § 14 umowy o przyznanie pomocy nie dotyczy następstwa prawnego (sukcesji uniwersalnej) co do całości praw i obowiązków poprzednika prawnego, a tym samym nie znajdzie zastosowania w niniejszej sprawie. Z literalnego bowiem brzmienia § 14 wynika, że dotyczy on przypadków sukcesji syngularnej następującej w wyniku dokonywania przez Beneficjenta określonych - w ramach tego paragrafu - czynności prawnych.

Jednocześnie, odniesienie się do kwestii zmiany umowy, w sytuacji, gdy zmiana ta miałaby dotyczyć jedynie nazwy podmiotu, tj. komparycji tej umowy jest bezprzedmiotowe.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, należy stwierdzić, iż parafii będącej następcą prawnym rektoratu (beneficjenta) nie przyznaje się pomocy.

Z poważaniem,

ZASTĘPCA DYREKTORA

Paweł Pacek

Do wiadomości: wg rozdzielnika

NACZELNIK

Renata Zielińska

M. Bojarski